

Informatīvais ziņojums
„Par valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija”
(2014 – 2020)
starpposma ietekmes izvērtējumu par periodu no 2014. līdz 2016.gadam”

Rīgā,
2017

Ievads

Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014-2020) (turpmāk – Pamatnostādnes) starpposma ietekmes izvērtējums par periodu no 2014. līdz 2016. gadam veikts, pamatojoties uz Ministru kabineta (turpmāk - MK) 2014.gada 29. jūlija rīkojuma nr. 401¹ „Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam Radošā Latvija” 4. punktā noteikto prasību līdz 2017. gada 31. maijam sniegt pamatnostādņu īstenošanas starpposma novērtējumu.

Ziņojuma galvenie uzdevumi ir:

- (1) analizēt valsts kultūrpolitikas jomu Latvijā, novērtējot valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014-2020) īstenošanu laika posmā no 2014. līdz 2016. gadam;
- (2) sagatavot priekšlikumus un rekomendācijas valsts kultūrpolitikas efektīvākai izvērtēšanai.

Uzdevumu sasniegšana tika īstenota, veicot padziļinātu analīzi un novērtējumu par:

- ārējās vides izmaiņām, kas ietekmējušas Pamatnostādņu īstenošanu;
- Pamatnostādņu mērķu, rīcības virzienu un plānoto rezultātu sasniegšanu un par dokumenta sasaisti ar citiem plānošanas dokumentiem, kā arī dokumenta iekšējo saskaņotību;
- izvirzīto rezultatīvo rādītāju izpildi un atbilstību politikas rezultātiem un mērķiem;
- iesaistīto institūciju veiktajām aktivitātēm un to ietekmi uz mērķu un rezultātu sasniegšanu, kā arī resursu izlietojuma novērtējumu;
- mērķa grupu viedokļu analīzi.

Analīze veikta par laika posmu no 2014. līdz 2016. gadam, saskaņā ar pieejamajiem datiem.

Ziņojuma otrajā daļā apkopoti secinājumi un novērtējums par iesaistīto pušu aktivitāšu ietekmi un resursu izlietojumu; secinājumi un novērtējums par politikas rezultātu un rezultatīvo rādītāju izpildi un nepieciešamām modifikācijām; secinājumi par Pamatnostādņu dokumenta atbilstību plānošanas labajai praksei.

Šajā ziņojumā apkopota pētījuma ietvaros iegūtā informācija un dati, sniedzot to kontekstuālu analīzi un padziļinātu izvērtējumu. Tā kā ziņojuma izstrādē tika izmantotas kā kvantitatīvās, tā kvalitatīvās pētniecības metodes, Pamatnostādņu starpposma izvērtējams veikts gan statistiski un skaitliski, gan padziļināti skaidrojoši – tādējādi tiek sniegts plašs datos un viedokļos balstīts izvērtējums un ieteikumi gan Pamatnostādņu precizēšanai, gan nākamā perioda kultūrpolitikas plānošanas dokumenta izstrādei.

¹ Ministru kabineta rīkojums nr. 401 (2014.gada 29 jūlijā)¹ „Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam „Radošā Latvija” <https://likumi.lv/doc.php?id=267970>

1. Pamatnostādņu kā attīstības plānošanas dokumenta izvērtējums

Attīstības plānošanas dokumenta kvalitāti lielā mērā nosaka tā izstrādes un ietekmes izvērtēšanas atbilstība normatīvajam regulējumam, kas paredz dokumenta ārējo saskaņotību jeb sasaisti ar citiem plānošanas dokumentiem, arī paredzēto izvērtēšanas kārtību, sociālo partneru un NVO iesaistīšanos, pētījumu izmantošanu plānošanas dokumentu izstrādē. Tāpat būtisks dokumenta kvalitātes rādītājs ir dokumenta iekšējā saskaņotība, kas izpaužas kā dokumenta programmatiski-strukturālo elementu: prioritāšu, mērķu, rīcības virzienu, uzdevumu un galveno pasākumu savstarpējās sasaistes izvērtējums, novērtējot izpildi sekmējošos un kavējošos faktoros.

Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam „Radošā Latvija” (turpmāk – pamatnostādnes) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka valsts kultūrpolitikas mērķus un prioritātes laika periodam līdz 2020. gadam. Pamatnostādņu izstrādi un ietekmes izvērtējumu normatīvā regulējuma bāzi veido Attīstības plānošanas sistēmas likums² un Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi (MK 2014.gada 2.decembra noteikumi Nr. 737³). Pamatnostādnes izstrādātas atbilstoši normatīvajam regulējumam, lai noteiktu jaunus vidējā termiņa attīstības virzienus kultūrpolitikā. Dokumenta ievadā definēts tā izstrādes mērķis: *Kultūrpolitikas pamatnostādņu izstrādes mērķis ir apliecināt kultūras vērtību un definēt rīcības virzienus kultūras daudzveidīgai un ilgtspējīgai attīstībai, kas, veicinot valsts izaugsmi un konkurētspēju, veido augstāku dzīves kvalitāti ikvienam, saglabājot un attīstot Latvijas kultūras kapitālu un iedzīvotāju radošumu*⁴. Pamatnostādņu loģiskā struktūra atbilst MK noteikumu nr.737 prasībām (18.-19.punkts). Regulējums⁵ nosaka, ka starpposma izvērtējumu veic, lai novērtētu īstenotās politikas ietekmi un pieņemtu lēmumu par vidēja termiņa politikas plānošanas dokumenta izstrādes nepieciešamību nākamajam plānošanas periodam. Izvērtējuma metodoloģiskā loģika pakārtota Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumu 41.punktam, kas nosaka, ka Starpposma ietekmes izvērtēšanā:

1. novērtē noteikto mērķu un plānoto rezultātu sasniegšanu, skaidro atkāpes no noteiktajiem rezultatīvajiem rādītājiem un analizē ārējās vides izmaiņas, kas ietekmējušas politikas plānošanas dokumenta īstenošanu;
2. novērtē politikas plānošanas dokumenta īstenošanā iesaistīto institūciju paveikto un tā ietekmi uz mērķu un rezultātu sasniegšanu;
3. apzina politikas plānošanas dokumenta īstenošanā ieguldītos resursus un to izlietojuma efektivitāti;
4. apzina politikas plānošanas dokumenta mērķa grupu viedokli par plānošanas dokumenta ietekmi uz tajā noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanu.⁶

² Attīstības plānošanas sistēmas likums (<https://likumi.lv/ta/id/175748-attistibas-planosanas-sistemas-likums>)

³ Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi (MK 2014.gada 2.decembra noteikumi nr. 737: <https://likumi.lv/ta/id/270934-attistibas-planosanas-dokumentu-izstrades-un-ietekmes-izvertesanas-noteikumi>.)

⁴ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam „Radošā Latvija”, sk.: https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/KM_dokumenti/Radosa_Latvija.pdf; 6.lpp.

⁵ Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi (MK noteikumi 2014.gada 2.decembra nr. 737, <https://likumi.lv/ta/id/270934-attistibas-planosanas-dokumentu-izstrades-un-ietekmes-izvertesanas-noteikumi>.)

⁶ Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi (MK noteikumi 2014.gada 2.decembra nr. 737, <https://likumi.lv/ta/id/270934-attistibas-planosanas-dokumentu-izstrades-un-ietekmes-izvertesanas-noteikumi>.)

1.1. Ārējās saskaņotības novērtējums

Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2014. – 2020. gadam „Radošā Latvija” autori norāda, ka to izstrādē, izmantota gan lejupvērstā (*top-down*), gan augšupvērstā (*bottom-up*) pieeja politikas plānošanas vadībai: *no vienas puses, pamatnostādnēs integrēti hierarhiski augstākstāvošos – nacionāla līmeņa – dokumentos noteiktie politikas mērķi un uzdevumi, no otras, – ņemtas vērā prioritātes, kas formulētas kultūras nozaru un starpnozaru attīstības stratēģijās, kuras sadarībā ar KM nozaru padomēm izstrādātas līdztekus dokumenta „Radošā Latvija” veidošanas procesam.*⁷

Lejupvērstā pieeja sekmējusi Pamatnostādņu mērķu hierarhisku integrēšanu valsts ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības un politikas plānošanas dokumentos izvirzīto mērķu struktūrā. Pamatnostādnēs raksturota šī dokumenta saikne ar citiem nacionāla līmeņa vidējā un ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentiem (Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam), citiem Kultūras ministrijas vidējā termiņa politikas plānošanas dokumentiem (Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012. – 2018. gadam), kā arī citu ministriju (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Labklājības ministrijas) politikas plānošanas dokumentiem. Dokuments veido strukturētu saikni arī ar ES līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem. ES līmeņa attīstības plānošanas dokuments 2014. – 2020. gada periodam ir Eiropas Savienības stratēģija „Eiropa 2020: stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei” (apstiprināta Eiropas Savienības Padomē 2010. gada 17. jūnijā). Norādīts, ka attiecībā uz kultūru nozīmīgi ir Padomes secinājumi par kultūras ieguldījumu stratēģijas „ES2020” īstenošanā (2011/C 175/01). Sasaisti ar NAP 2014.-2020. nodrošina ne tikai abu dokumentu hierarhiska mērķu sasaiste, bet arī Pamatnostādņu Rīcības virzienu saturiskā saikne ar NAP 2014.-2020. (pie katra rīcības virziena atsauce), kā arī rezultatīvo rādītāju un bāzes vērtības noteikšanas sinhronizācija tur, kur tas ir attiecināms.

Augšupvērstā pieeja sekmējusi kultūras nozares pārstāvju un iesaistīto pušu demokrātisku iesaisti un līdzdalību Pamatnostādņu izstrādē. Kā liecina Pamatnostādņu Ievadā norādītais un Starpposma novērtējuma gaitā iesaistīto pušu viedokļu izpēte, Pamatnostādņu izstrādē bija iesaistītas padotības iestādes un kultūras organizācijas, KM padotībā esošās izglītības iestādes, kultūras un mākslas NVO un sabiedriskās organizācijas (ieskaitot Kultūras Aliansi). Lai plānošanas dokumentā tiktu pārstāvētas visu Kultūras ministrijas pārziņā esošo jomu intereses un tiktu sekmēta sektorāli sabalansēta Pamatnostādņu ieviešana, paralēli Pamatnostādņu izstrādei, notika 15 nozaru un starpnozaru stratēģiju izstrāde. Pamatnostādņu vietu **vidējā termiņa** plānošanas dokumentu hierarhiskajā struktūrā iespējams šādi vizualizēt:

⁷ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam „Radošā Latvija”: https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/KM_dokumenti/Radosa_Latvija.pdf:.6.lpp.

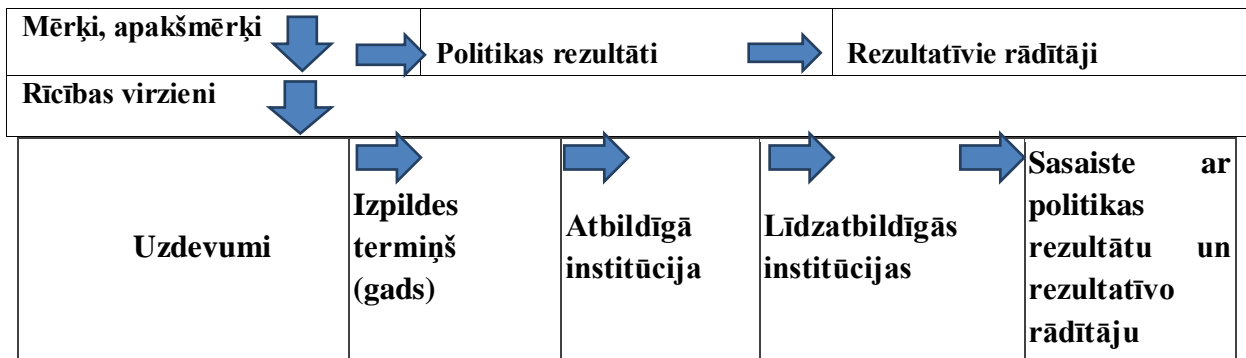
ES līmeņa dokumenti	Eiropa 2020 ES programma "Radošā Eiropa 2020"	↓
Nacionāla līmeņa dokumenti	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam	↓
Politikas plānošanas dokumenti	Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam „Radošā Latvija”	← Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Labklājības ministrijas un citi Kultūras ministrijas saistītie vidējā termiņa politikas plānošanas dokumenti
Nozaru stratēģijas	Arhitektūras nozares stratēģija, Arhīvu nozares stratēģija, Bibliotēku nozares stratēģija, Dejas nozares stratēģija, Digitālā kultūras mantojuma nozares stratēģija, Dizaina nozares stratēģija, Filmu nozares stratēģija, Grāmatniecības nozares stratēģija, Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares stratēģija, Kultūrizglītības nozares stratēģija, Muzeju nozares stratēģija, Mūzikas nozares stratēģija, Nemateriālā kultūras mantojuma nozares stratēģija, Teātra nozares stratēģija, Vizuālās mākslas nozares stratēģija.	

Veicot plānošanas dokumentu hierarhiskās sasaistes ar citiem vidējā termiņa attīstības plānošanas dokumentiem novērtējumu, jāatzīst, ka tā ir pietiekami augsta. Veidota ne tikai formāla (nosaucot dokumentus), bet arī saturiska gan vertikālā, gan horizontālā sasaiste ar citiem dokumentiem. Sasaiste izpaužas kā to mērķu, prioritāšu, rīcības virzienu vai tematu identificēšana saistītajos dokumentos, kuri atspoguļojas Pamatnostādņu saturā. Pamatnostādņu vīzijas formulējumā un virsmērķa definīcijā veidota stratēģiska un jēdzieniska saikne arī ar Latvijas ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentu Latvijas ilgspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (apstiprināta Latvijas Republikas Saeimas plenārsēdē 2010. gada 10. jūnijā)⁸. Šādas saiknes esamība jāvērtē kā būtisks priekšnoteikums to plānoto rezultātu sasniegšanai, kur nepieciešama papildu finansējuma piesaiste no nacionālā budžeta, kā arī no Eiropas Savienības (turpmāk – ES) programmām. Pamatnostādņu termiņa sinhronizēšana ar ES vidējā termiņa plānošanas periodu sekmē visu finansējuma avotu sekmīgu izmantošanu uzdevumu un pasākumu ieviešanā. Liela nozīme ir arī citu iesaistīto ministriju plānošanas dokumentu horizontālajai saskaņotībai starpnozarju politikas uzdevumu un pasākumu līmenī.

⁸ Latvijas ilgspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam: http://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/images-legacy/LV2030/Latvija_2030.pdf

1.2. Iekšējās saskaņotības novērtējums

Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumu 1. Pielikumā⁹ noteikta Pamatnostādņu formālā struktūra, kas paredz vienotu pieeju vidējā termiņa politikas plānošanas dokumentu izstrādē. Pamatnostādņu vēlamā struktūra konspektīvi atspoguļojama sekojoši:

Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam „Radošā Latvija” satur visus regulējumā paredzētos programmatiskos elementus, kas papildināti ar Pamatnostādņu vīzijas un kultūrpolitikas prioritāšu formulējumu. Vīzijā atspoguļotas četras kultūrpolitikas rezultātu izpausmes dimensijas:

- *Latvija ir valsts ar spēcīgu nacionālo un eiropisko identitāti, kas saglabā un kopj savu kultūras mantojumu, veicina jaunrades procesus un attīsta daudzveidīgu kultūras vidi, kā arī pilnvērtīgi iekļaujas un darbojas Eiropas un pasaules kultūras telpā.*
- *Latvijā pieaug to cilvēku īpatsvars, kas attīstījuši un turpina attīstīt savu radošo potenciālu, to aktīvi pielietojot inovāciju radīšanai dažādās jomās – kultūrā, ekonomikā, izglītībā, sociālajā, vides izziņas un aizsardzības jomās u.c.*
- *Pieaug kultūras un radošo industriju devums Latvijas tautsaimniecībā un eksportā, Latvijas kultūras izcilā kvalitāte un radošo industriju zīmoli ir pieprasīti ne vien Latvijā, bet arī starptautiskajā tirgū.*
- *Latvijā attīstās un nostiprinās radošu pilsētu un teritoriju tīkls, tiek veidotas jaunas darba vietas, radīta iedzīvotājiem pievilcīga dzīves telpa. Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles uzplaukums notiek sinerģijā ar vietējā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un prasmīgu izmantošanu, kā arī cilvēku radošā potenciāla attīstību visā Latvijā.*¹⁰

Pakārtoti vīzijai definētas četras prioritātes un politikas mērķi, kas pamatoti problēmu aprakstā. Rīcības virzieni grupēti atbilstoši prioritātēm un mērķiem. Vizuāli Pamatnostādņu ceļa karte atspoguļojama šādi:

⁹ Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi (MK 2014. gada 2. decembra noteikumi nr. 737, 1. pielikums: <https://likumi.lv/ta/id/270934-attistibas-planosanas-dokumentu-izstrades-un-ietekmes-izvertesanas-noteikumi>.
¹⁰ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam „Radošā Latvija”: https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/KM_dokumenti/Radosa_Latvija.pdf; 7.-8.lpp.

Vizija (četras izpausmes)			
Virsmērķis			
1.prioritāte	2.prioritāte	3.prioritāte	4.prioritāte
Risināmās problēmas	Risināmās problēmas	Risināmās problēmas	Risināmās problēmas
1.Prioritātes stratēģiskais mērķis	2.Prioritātes stratēģiskais mērķis	3.Prioritātes stratēģiskais mērķis	4.Prioritātes stratēģiskais mērķis
Rīcības virzieni	Rīcības virzieni	Rīcības virzieni	Rīcības virzieni
Sagaidāmais rezultāts	Sagaidāmais rezultāts	Sagaidāmais rezultāts	Sagaidāmais rezultāts
Politikas un darbības rezultāti (jeb politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji).	Politikas un darbības rezultāti (jeb politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji).	Politikas un darbības rezultāti (jeb politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji).	Politikas un darbības rezultāti (jeb politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji).

Plānojamie uzdevumi un pasākumi pakārtoti vienam politikas virsmērķim un grupēti vairākos rīcības virzienos atbilstoši katrai no četrām prioritātēm/stratēģiskajam mērķim.

Virsmērķis: Latvija – zeme ar bagātu un koptu kultūras mantojumu, vitālu un daudzveidīgu kultūras dzīvi, radošiem cilvēkiem, konkurētspējīgām radošajām industrijām un augšupejošu dzīves kvalitāti ikvienam.			
1.prioritāte	2.prioritāte	3.prioritāte	4.prioritāte
Kultūras kapitāla saglabāšana un attīstība, sabiedrībai līdzdarbojoties kultūras procesos 1. prioritātes mērķis: Nostiprināt un palielināt Latvijas kultūras kapitāla vērtību un veicināt iespējami lielākas sabiedrības daļas līdzdalību un iekļaušanos kultūras procesos.	Radošums mūzizglītībā un uz darba tirgu orientēta kultūrizglītība 2.prioritātes mērķis: Sekmēt daudzveidīgu, kvalitatīvu un pieejamu kultūrizglītības piedāvājumu nacionālās identitātes stiprināšanai un radošas ekonomikas izaugsmei, kā arī veicināt personības radošuma attīstību visos izglītības līmeņos.	Konkurētspējīgas kultūras un radošās industrijas 3.prioritātes mērķis: Veicināt radošā potenciāla un kultūrā balstīto inovāciju pārnesi uzņēmējdarbībā, sekmējot radošo industriju uzņēmējdarbības attīstību, eksportspēju un valsts starptautisko konkurētspēju.	Radošas teritorijas un kultūras pakalpojumu pieejamība 4.prioritātes mērķis: Veicināt lokālajā kultūrā un radošumā balstītu reģionālo izaugsmi un kvalitatīvas dzīves telpas attīstību, nodrošinot kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras pakalpojumu pieejamību ikvienam iedzīvotājam.
4 rīcības virzieni, tiem atbilstoši politikas rezultāti ar pakārtotiem rezultatīvajiem rādītājiem	4 rīcības virzieni, tiem atbilstoši politikas rezultāti ar pakārtotiem rezultatīvajiem rādītājiem	4 rīcības virzieni, tiem atbilstoši politikas rezultāti ar pakārtotiem rezultatīvajiem rādītājiem	3 rīcības virzieni, tiem atbilstoši politikas rezultāti ar pakārtotiem rezultatīvajiem rādītājiem
Uzdevumi	Uzdevumi	Uzdevumi	Uzdevumi
Pasākumi	Pasākumi	Pasākumi	Pasākumi

Kopumā Pamatnostādnes raksturo augsts iekšējās saskaņotības līmenis, ciktāl aplūkojam atbilstību starp sekojošiem dokumenta elementiem: virsmērķis, problēmas, prioritātes un to mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi. Četras prioritātes izriet no virsmērķa, savukārt katras prioritātes rīcības virzieni lielākajā daļā gadījumu strukturēti pamatojoties problēmu analizē un mērķa grupu vajadzībās. Pamatnostādnēs katras prioritātes ietvaros pēc rīcības virzienu definējuma formulēti vairāki sagaidāmie rezultāti.

2. Politikas rezultātu un rezultatīvo rādītāju izpildes novērtējums

Politikas rezultātu un rezultatīvo rādītāju izpildes novērtējums ietver divas pētnieciskas dimensijas: (1) rezultātu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanas novērtējumu; (2) rezultātu un rezultatīvo rādītāju definējuma piemērotība pasākumu izpildes novērtēšanai.

2.1. Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanas novērtējums

Pamatnostādņu mērķu un uzdevumu izpildes konstatēšanai kopumā definēti 14 politikas rezultāti un 35 rezultatīvie rādītāji, kas strukturēti atbilstoši Pamatnostādnēs izdalītajiem četriem mērķiem/prioritātēm. Sasniegto rezultātu izpildes dati atspoguļo 2015. gada rezultatīvo rādītāju.

1. Prioritātes/mērķa *Kultūras kapitāla saglabāšana un attīstība, sabiedrībai līdzdarbojoties kultūras procesos* četri politikas rezultāti (11 rezultatīvie rādītāji) grupēti atbilstoši četriem rīcības virzieniem:

1. Nodrošināta labvēlīgas vides veidošana kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstībai, kā arī jaunu vērtību radīšanai.
2. Nodrošināta kultūras institūciju un mediju iesaiste auditorijas paplašināšanā, veicinot sabiedrības ieinteresētību un līdzdalību kultūras procesos.
3. Nodrošināta Latvijas kultūras līdzdalība starptautiskajos kultūras procesos un sadarbības tīklos, sekmēta kultūras diplomātijas attīstība.
4. Sekmēta cilvēkresursu attīstība un efektīva kultūrpārvaldība.

Lai sasniegtu 1. mērķa sasniegšanai plānotos politikas rezultātus, ir vai tiek īstenoti 47 Pamatnostādnēs plānoti pasākumi. Šie pasākumi nodrošina plānoto politikas rezultātu izpildi vai progresu.

1.1. Lai nodrošinātu labvēlīgu vidi kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstībai, kā arī jaunu vērtību radīšanai (sasniegtu 1. prioritātes 1. politikas rezultātu):

- Nodrošināta Dziesmu un deju svētku procesa nepārtrauktība, ko sekmēja ar valsts atbalstu organizētie tautas mākslas un tradicionālās kultūras pasākumi, t.sk. tālākizglītības pasākumi, Dziesmu un deju svētku padomes sēdes un tautas mākslas nozaru konsultatīvās sanāksmes (241 pasākums). Nodrošināta valsts mērķdotācija Dziesmu un deju svētku procesā iesaistītajiem mākslinieciskajiem kolektīviem un sniegts atbalsts Latvijas un latviešu diasporas mākslinieciskajiem kolektīviem procesa nepārtrauktības un kvalitātes nodrošināšanai. Rezultāta sasniegšanu būtiski

ietekmējusi plānošanas dokumentu un normatīvā regulējuma attīstība kultūras mantojuma jomā. Īpaša nozīme šeit ir 29.09.2016. Saeimas pieņemtajam Nemateriālā kultūras mantojuma likumam („Latvijas Vēstnesis”, 204 (5776), 20.10.2016.), 20.11.2015. KM apstiprinātajai Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības stratēģijai, LNKC plānošanas dokumentam Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanas un attīstības plāns 2014.- 2018. gadam.

- Latvijas Nacionālajā arhīvā un Latvijas Nacionālajā bibliotēkā turpinās krājuma vienību restaurācija, saskaņā ar Bibliotēku nozares stratēģiju 2014.-2020. Šīs aktivitātes ietvaros tiek nodrošināta LNB jauno produktu un pakalpojumu pieejamība visā Latvijas bibliotēku tīklā, notiek valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas (VVBIS) attīstība.
- Nodrošināts valsts atbalsts radošajam procesam un sabiedrības radošajām iniciatīvām kultūras jomā, par ko liecina VKKF izvērtēto projektu skaits 2015. gadā 4723.
- 2015. gadā nodrošināts apjomīgs (307) radīto jaundarbu (izrādes, koncerti, filmas) skaits.

1.2. Lai nodrošinātu kultūras institūciju un mediju iesaisti auditorijas paplašināšanā, kā arī veicinātu sabiedrības ieinteresētību un līdzdalību kultūras procesos (sasniegtu 1. prioritātes 2. politikas rezultātu):

- Ir panākts kultūras pasākumu apmeklējumu skaita kāpums (salīdzinājumā ar bāzes gadu (2008)) gadā, vidēji uz 100 iedzīvotājiem fiksēti 262,2 kultūras pasākumu apmeklējumi gadā.
- Mājsaimniecību patēriņš kultūrai un atpūtai no mājsaimniecību kopējā patēriņa izdevumiem ir 7,9%.

1.3. Lai nodrošinātu Latvijas kultūras līdzdalību starptautiskajos kultūras procesos un sadarbības tīklos, un sekmētu kultūras diplomātijas attīstību (sasniegtu 1. prioritātes 3. politikas rezultātu):

- Nodrošināta Latvijas pārstāvniecība 9 starptautiskos ar kultūras procesu un kultūras diplomātiju saistītos pasākumos (starptautiskie pasākumi, gadatirgi un meses).
- Veiktas iemaksas 29 starptautiskās organizācijās.

1.4. Lai sekmētu cilvēkresursu attīstību un nodrošinātu efektīvu kultūrpārvaldību (sasniegtu 1. prioritātes 4. politikas rezultātu):

- 69% ministrijas organizētajās konsultatīvajās sanāksmēs un darba grupās nodrošināta NVO līdzdalība.
- Noslēgtas 57 vienošanās un līdzdarbības līgumi.
- Nodrošināta kultūras mantojuma institūciju sniegto pakalpojumu kvalitāte, akreditējot 24 muzejus un 163 bibliotēkas.

2. Prioritātes/mērķa *Radošums mūžizglītībā un uz darba tirgu orientēta kultūrizglītība* četri politikas rezultāti (9 rezultatīvie rādītāji) grupēti atbilstoši četriem rīcības virzieniem:

1. Personību attīstoša mūžizglītība, īpaši radošuma attīstīšana bērnu un jauniešu vispārējā formālajā izglītībā un neformālajā izglītībā.
2. Kvalitāte un izcilība vidējā profesionālajā kultūrizglītībā.
3. Konkurētspējīga augstākā izglītība un pētniecība.
4. Darba tirgum pielāgota profesionālā tālākizglītība.

Lai sasniegtu 2. mērķa sasniegšanai plānotos politikas rezultātus, ir vai tiek īstenoti 22 Pamatnostādnēs plānoti pasākumi. Šie pasākumi nodrošina plānoto politikas rezultātu izpildi vai progresu.

2.1. Lai nodrošinātu personību attīstošu mūžizglītību, attīstītu radošumu bērnu un jauniešu vispārējā formālajā izglītībā un neformālajā izglītībā (sasniegtu 2. prioritātes 1. politikas rezultātu):

- Būtiska loma ir Kultūras kanona popularizēšanai paredzētajām aktivitātēm (Kultūras kanona mājas lapas pārveide un ikgadējais Kultūras kanona konkurss skolu jauniešiem).
- 2016. gadā uzsāktajai Latvijas skolas somas iniciatīvai.

2.2. Lai nodrošinātu kvalitāti un izcilību vidējā profesionālajā kultūrizglītībā (sasniegtu 2. prioritātes 2. rezultātu):

- Nodrošināts audzēkņu pieaugums profesionālās ievirzes un profesionālās kultūrizglītības programmās uz 1000 iedzīvotājiem (15,2 audzēkņi uz 1000 iedzīvotājiem 2015. gadā).
- Nodrošinātas 2016 no valsts budžeta dotācijas apmaksātas pedagoģiskās likmes pašvaldību izglītības iestādēs profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmās.

2.3. Lai nodrošinātu konkurētspējīgu augstāko izglītību un pētniecību (sasniegtu 2. prioritātes 3. rezultātu):

- 757 cilvēki 2015. gadā ieguvuši grādu vai kvalifikāciju mākslās humanitārajās zinātnēs.
- Publicēts 81 zinātniskais darbs (t.sk. grāmatas, raksti un publikācijas SCI, periodiskajos izdevumos), kurus autori ir Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas, Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas pētnieki.
- Audzēkņu skaits kultūrizglītības augstskolās un koledžās ir 1,18 uz 1000 iedzīvotājiem.

2.4. Lai nodrošinātu darba tirgum pielāgota profesionālo tālākizglītību (sasniegtu 2. prioritātes 4. rezultātu):

- LNKC nodrošināja septiņus pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kursus profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu direktoriem (233 dalībnieki) un 18 tālākizglītības programmas un seminārus profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu skolotājiem (600 dalībnieki). Nodrošināti profesionālās kompetences pilnveides un pieaugušo neformālās izglītības kursi, kuros izglītojušies (saņēmuši apliecības) 880 dalībnieki.

3. Prioritātes/mērķa *Konkurētspējīgas kultūras un radošās industrijas* četri politikas rezultāti (6 rezultatīvie rādītāji) grupēti atbilstoši četriem rīcības virzieniem:

1. Uzņēmējdarbības izaugsme radošo industriju sektorā.
2. Radošo industriju sektora konkurētspēja un eksports.
3. Inovācijām labvēlīgas infrastruktūras un vides attīstība.
4. Sabiedrības informēšana, radošo industriju pētniecība un monitorings.

Lai sasniegtu 3. mērķa sasniegšanai plānotos politikas rezultātus, ir vai tiek īstenoti 26 Pamatnostādnēs plānoti pasākumi. Šie pasākumi nodrošina plānoto politikas rezultātu izpildi vai progresu. Politikas rezultātu sasniegšanas novērtēšanai definētie rezultatīvie rādītāji tikai daļēji ļauj raksturot sasniegto, tāpēc 3.3. un 3.4. rezultāta novērtēšanai izmantoti fakti, kuri neatbilst rezultatīvo rādītāju kategorijām.

3.1. Lai nodrošinātu uzņēmējdarbības izaugsmi radošo industriju sektorā (sasniegtu 3. prioritātes 1. politikas rezultātu):

- Nodrošināts uzņēmumu skaita pieaugums radošajās industrijās (no 7484 2008. gadā līdz 11583 2015. gadā).

3.2. Lai nodrošinātu radošo industriju sektora konkurētspēju un eksportu (sasniegtu 3. prioritātes 2. politikas rezultātu):

- Nedaudz palielināts (no 1,09% 2008. gadā uz 1,1%) radošo industriju eksporta īpatsvars no kopējā eksporta %.
- Palielināts radošo industriju uzņēmumu īpatsvars no visiem uzņēmumiem (no 6% 2008. gadā uz 7,2% 2015. gadā).

3.3. Lai attīstītu inovācijām labvēlīgu vidi un infrastruktūra (sasniegtu 3. prioritātes 3. politikas rezultātu):

- Izveidots radošo industriju biznesa inkubators Rīgā un piesaistīts finansējums Radošo industriju inkubatora telpu izveidei Tabakas Fabrikas teritorijā Rīgā, Miera ielā 58a.

3.4. Lai attīstītu starpdisciplināro partnerību projektus (sasniegtu 3. prioritātes 4. politikas rezultātu):

- Tiek īstenoti Radošās partnerības programmas RaPaPro projekti.

4. Prioritātes/mērķa *Radošas teritorijas un kultūras pakalpojumu pieejamība* trīs politikas rezultāti (9 rezultatīvie rādītāji) grupēti atbilstošos trīs rīcības virzieniem:

1. Kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras pakalpojumu attīstības un pieejamības nodrošināšana.
2. Radošu un ekonomiski aktīvu cilvēkresursu piesaistes sekmēšana un radošas vides veidošana ārpus Rīgas.
3. Attīstīt Rīgu par Ziemeļeiropas kultūras metropoli un veicināt tās pozitīvu ietekmi uz Latvijas līdzsvarotu izaugsmi.

Lai sasniegtu 4. prioritātes/mērķa sasniegšanai plānotos politikas rezultātus, ir vai tiek īstenoti 26 Pamatnostādnēs plānoti pasākumi. Šie pasākumi nodrošina plānoto politikas rezultātu izpildi vai progresu.

4.1. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras pakalpojumu attīstību un pieejamību (sasniegtu 4. prioritātes 1. politikas rezultātu):

- Nodrošināti profesionālās mākslas pasākumi reģionos.
- Nodrošināta kultūras pieminekļu atjaunošanas aktivitāšu dinamika: 91% pieminekļi, kuru stāvoklis novērtēts kā labs un apmierinošs.

4.2. Lai sekmētu radošu un ekonomiski aktīvu cilvēkresursu piesaisti un radošas vides veidošanu ārpus Rīgas (sasniegtu 4. prioritātes 2. politikas rezultātu):

- Sekmēta nemateriālā mantojuma popularizēšana reģionos (176 „Satiec savu meistarību” pasākumi).

- Nodrošināts valsts atbalsts radošajam procesam un sabiedrības radošajām iniciatīvām kultūras jomā īstenojot 4 VKKF reģionālās kultūras programmas.
- Nodrošināta cilvēku līdzdalība amatiermākslas kolektīvos (dalībnieku skaits: 3,2 cilvēki uz 100 iedzīvotājiem).
- Palielināts ārvalstu vairākdienu ceļotāju skaits (no 1435 cilvēkiem 2008. gadā uz 2023,5 tūkst. 2015. gadā).

4.3. Lai sekmētu Rīgas kā Ziemeļeiropas kultūras metropoles attīstību un tās pozitīvo ietekmi uz Latvijas līdzsvarotu izaugsmi kā rezultatīvie rādītāji noteikti: 1) profesionālās mākslas pasākumu skaita pieaugums Rīgā un 2) renovēto kultūras infrastruktūru skaits. Uz pirmā minētā rezultatīvā rādītāja izpildi pēc būtības nav vērsti neviens šajā rīcības virzienā Pamatnostādņēs plānotais pasākums, savukārt, kultūras infrastruktūru renovācijas aktivitātes Rīgā ir notikušas vai arī ir procesā (2015. gadā ekspluatācijā pieņemta Latvijas Nacionālā mākslas muzeja galvenā ēka, 2016. gadā ekspluatācijā pieņemta Raiņa un Aspazijas dzīvojamā māja Rīgā, 2016. gadā ekspluatācijā pieņemts J. Akuratera muzejs Rīgā).

3. Iesaistīto pušu aktivitāšu ietekmes un resursu izlietojuma novērtējums

Pamatnostādņu uzdevumu un pasākumu izpildē tika izvērtēta iesaistīto institūciju veikto aktivitāšu realizācijas pakāpe un konstatēta ieguldītā finansējuma atbilstība plānotajam (uz 2015. un 2016. gadu).

Detalizēti tika analizēts Pamatnostādņu 5. pielikums, kurā ir norādīti īstenojamie uzdevumi katrā prioritātē un tiem atbilstošie pasākumi, atbildīgās institūcijas, iesaistītās institūcijas, nepieciešamais finansējums (katram gadam, sākot no 2015. gada), tā avoti, izpildes termiņš. Iespēju robežās tika konstatēti ieguldītie finanšu līdzekļi par 2015. un 2016. gadu, īstenoto aktivitāšu pakāpe 2015.-2016. gadā un izdarīts secinājums.

Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014–2020) plānoto pasākumu izpilde 2015.-2016.gadā.

	1.prioritāte	2.prioritāte	3.prioritāte	4.prioritāte	Kopā	%
Pasākumi (skaits)	52	25	34	33	144	100
Izpildīts, tiek īstenots un/vai izpilde tiek turpināta	47	22	26	26	121	84
Daļēji izpildīts	3	1	4	6	14	10
Nav izpildīts	0	0	3	1	4	3
Zaudējis aktualitāti	2	0	0	0	2	1
Nav	0	2	1	0	3	2

informācijas					
--------------	--	--	--	--	--

Avots: Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014–2020) 5.pielikums.

Novērtējuma rezultātu kvantitatīvs apkopojums ļauj secināt, ka lielākā daļa no plānotajiem pasākumiem tiek pilnībā vai daļēji īstenoti, ir pilnībā vai daļēji izpildīti, vai arī tiek īstenoti ar nobīdi laikā. No kopumā četrās prioritātēs plānotajiem 144 pasākumiem tikai četri pasākumi (3%) nav izpildīti, par trīs pasākumiem (2%) nav pieejama pietiekami detalizēta informācija, lai novērtētu progresu, divi pasākumi (1%) zaudējuši aktualitāti. Attiecīgi 94% no plānotajiem pasākumiem ir vērojams progress.

Galvenie iemesli pasākumu daļējai neizpildei ir saistīti ar finansējuma avotu maiņu vai finansējuma piesaistes problēmām. Daļēju izpildi lielā mērā noteicis tas, ka nav bijusi iespēja piesaistīt finansējumu plānotajā apjomā. Vairāku pasākumu daļēju izpildi ietekmējis VKKF budžeta nepietiekamais pieaugums, kas ir būtiski mazāks, nekā tika plānots dokumenta izstrādes laikā. Tāpat atsevišķos gadījumos nav piesaistīts ārējais finansējums (piemēram, struktūrfondu līdzekļi). Vairākos gadījumos pasākums ir daļēji izpildīts, jo nav iekļauts prioritāšu sarakstā vai saskaņots ar nozaru stratēģijām, tādēļ finansējums ieplānots daļēji. Tāpat atsevišķu pasākumu īstenošana bijusi iespējama tikai sadarbībā ar citu nozaru ministrijām, bet kopējās valdības prioritātes ir bijušas neatbalstošas šo pasākumu īstenošanai. Atsevišķos gadījumos izpildes pakāpi grūti novērtēt, jo dati netiek uzkrāti tādā griezumā, kā formulēts pasākums.

Tika vērtēta arī 2015.-2016. gadā ieguldītā finansējuma atbilstība sākotnēji plānotajam. Bieži pasākums tiek daļēji īstenots, jo, kā jau minēts, skatot kontekstā ar ieguldītajiem resursiem, jāsecina, ka ieguldīts mazāks finansējums nekā sākotnēji plānots, kas apgrūtina virzību uz plānoto rezultātu. Bieži tas saistīts ar vispārējo ekonomisko situāciju un fiskālo politiku valstī, kā arī kopējām valdības prioritātēm. Gadījumos, kad pasākuma izpilde saistīta ar ES fondu finansējuma piesaisti, notiek izpildes termiņu pārbīde, jo tas notiek lēnāk nekā sākotnēji plānots.

Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014–2020) plānotais un ieguldītais finansējums 2015.-2016.gadā.

	Plānots 2015.gadā (EUR)	Izpilde 2015.gadā (EUR)	Plānots 2016.gadā (EUR)	Izpilde 2016.gadā (EUR)
1.prioritāte	24 689 512	14 353 713	27 930 732	9 512 173
2.prioritāte	8 898 320	538 927	11 430 873	628 058
3.prioritāte	5 182 689	671 799	6 244 311	7 402 630
4.prioritāte	8 693 829	4 893 516	11 772 859	7 353 109
Kopā	47 464 350	20 457 955	57 378 775	24 895 970

Avots: Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014–2020) 5.pielikums.

Kā redzams tabulā, kopējais ieguldītais finansējums 2015.-2016. gadā ir mazāks nekā plānots.

Ieguldītā finansējuma apjomu ietekmē arī dažādi ārēji faktori, tai skaitā valsts ekonomiskā attīstība un kopējais kultūras sektoram atvēlētais valsts un pašvaldību finansējums.

4. Mērķa grupu viedokļa analīze

Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” (2014-2020) mērķu un uzdevumu sasniegšanā ir iesaistīta plaša politikas (kultūrpolitikas un citu nozaru FM, VARAM, AiM, IeM, VM, ZM, IZM) veidotāju un finansētāju, kultūras nozares, kultūrizglītības, valsts un pašvaldības kapitālsabiedrību, privātā sektora, NVO aktoru grupa. Starpposma novērtējuma ietvaros šo mērķa grupu viedokļi tika pētīti gan ar kvalitatīvām, gan kvantitatīvām metodēm. Citu jomu politikas veidotāju sniegtā informācija tika iekļauta sasniegto rezultātu analīzē. Savukārt, valsts kultūrpolitikas veidotāju pieredze tika noskaidrota padziļinātajās intervijās, bet citu mērķa grupu viedoklis noskaidrots kvantitatīvajā aptaujā, kur elektroniskās aptaujas anketa tika izsūtīta uz kontaktu listi, kuru veido Latvijas digitālajā kultūras kartē <https://www.kulturaskarte.lv/> reģistrētās kultūras aktoru grupas (arhīvu, bibliotēku, kinoteātru, koncertorganizāciju, kultūras centru, kultūrizglītības iestāžu, kultūrvēsturisku vietu, mākslas salonu un galeriju, māksliniecisko kolektīvu, muzeju, NVO, pasākumu norišu vietu, pārvaldes institūciju, radošo industriju, radošo rezidenču, starptautisko organizāciju, teātru darbinieki un mākslinieki). Sasniegtā response: 678 mērķa grupu pārstāvji. Savu viedokli par minētajiem jautājumiem pauda gan valsts un pašvaldību institūciju, gan sabiedrisku un NVO, gan komercsabiedrību un uzņēmumu pārstāvji, gan privātpersonas un individuāli komersanti.

Tiešie Pamatnostādņu īstenošanā iesaistītie un atbildīgie kopumā vērtē „Radošo Latviju (2014-2020)” kā funkcionālu un lietderīgu dokumentu, kurā veiksmīgi izvirzītas prioritātes, mērķi un apkopoti visi būtiskākie kultūrpolitikas vidējā termiņa uzdevumi, kas ļauj to sekmīgi izmantot valsts un ES finansējuma piesaistes argumentācijai stratēģiski nozīmīgu aktivitāšu īstenošanai. *Papildus finansējuma piesaistes argumentācija* tiek minēta kā galvenais dokumenta pielietojuma aspekts. Tāpat, tiek norādīts, ka Kultūras ministrijas gada plāns tiek izstrādāts, vadoties pēc Pamatnostādņu uzdevumiem un pasākumiem. Kā trūkums tiek minēts tas, ka valsts budžeta plānošanas procesā ne vienmēr ir iespēja precīzi plānot uzdevumu realizācijai paredzēto finansējumu tajos gadījumos, kad tas paredz papildus valsts budžeta

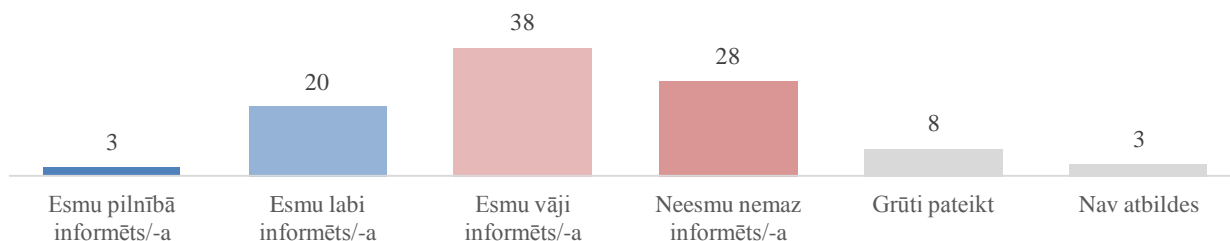
piesaisti. Esošā KM budžeta palielināšana bijusi iespējama tikai jauno politikas iniciatīvu ietvaros un vairāki plānotie pasākumi finansēti izmantojot Latvijas simtgades budžetu, tomēr minētās iespējas nav nosegušas visu Pamatnostādnēs izvirzīto uzdevumu un pasākumu īstenošanas finansiālās vajadzības. Tajā pašā laikā, ir piesaistīti vairāki ES finanšu instrumenti, kas sekmīgi ļauj izpildīt ne tikai vairākus dokumentā plānotus uzdevumus, bet ļauj īstenot pasākumus, kas nav iekļauti plānošanas dokumentā, bet ir nozarei nozīmīgi. Minētais liecina, ka ļoti daudzos gadījumos plānotais finansējums nav pamatots ticamās finansējuma pieauguma prognozēs. Arī plānotāji atzīst, ka finansējuma pieaugums plānots aptuveni, tas vairāk balstīts nozares vajadzībās un cerībā uz Kultūras ministrijas budžeta pieaugumu un jaunu finanšu avotu identificēšanu. Pamatnostādnes tiek skatītas kā tā brīža politiskās situācijas un vajadzību fiksācija, kas piešķir stratēģisku nozīmi noteiktām prioritātēm un formalizē nozares attīstības mērķus, bet tikai aptuveni ļauj plānot sasniedzamos rezultātus, jo ieguldījumi ir atkarīgi no politiskiem lēmumiem un valsts fiskālās situācijas kopumā. Pamatnostādnes vairāk atspoguļo politikas uzdevumus perspektīvā, daļēji atspoguļo aktuālās kultūras nozares funkcionēšanas bāzes vajadzības (piemēram, kultūras infrastruktūras uzturēšanas un attīstības un nozares personāla, radošo personu atalgojuma). Finansējums ieguldīts arī iniciatīvās, kas Pamatnostādnēs nav iekļautas pasākumu un uzdevumu statusā. Tiek norādīts, ka kultūras nozares attīstību Pamatnostādņu ieviešanas laikā būtiski ietekmējušas Eiropas kultūras galvaspilsētas (Rīga 2014), Latvijas prezidentūras un Latvijas simtgades iniciatīvas.

Vidējā termiņa politikas plānošanas dokumenta būtiska funkcija ir ne tikai nodrošināt politikas argumentāciju, pēctecību un ieviešanas kontroli, bet arī sekmē dialoga veidošanu starp politikas veidotājiem un nozari, tāpēc starpposma novērtējuma ietvaros tika veikta kultūras nozares pārstāvju viedokļu izpēte. Aptaujas ietvaros tika noskaidrota mērķa grupu

- informētība par Valsts kultūrpolitikas pamatnostādnēm „Radošā Latvija” (2014–2020);
- informētība par Pamatnostādnēs plānotajām respondentu pārstāvētās organizācijas aktivitātēm;
- viedoklis par Pamatnostādņu lietderību un iespējamiem papildinājumiem;
- viedoklis par kultūras nozares līdzšinējo attīstību kopumā un attīstības perspektīvu Pamatnostādņu darbības periodā.

Neskatoties uz demokrātisko Pamatnostādņu izstrādes procesu, kopumā aptaujāto nozares pārstāvju informētība par Pamatnostādnēm ir zema. Nedaudz augstāku informētības pašnovērtējumu snieguši valsts institūciju, kultūrizglītības iestāžu, bibliotēku un arhīvu darbinieki. Lielākā daļa aptaujāto (64%) atzīst, ka nav informēti par šo dokumentu, bet tikai 3% norāda, ka ir pilnībā informēti.

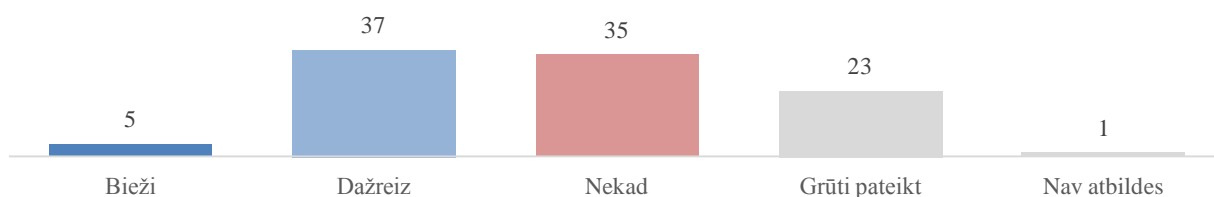
Cik lielā mērā Jūs (kā savas organizācijas pārstāvis/-e) esat/neesat informēts/-a par to, kādas aktivitātes Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņēs „Radošā Latvija” attiecas tieši uz Jūsu organizāciju? (%; visi respondenti, n=678)

Tikpat zemu respondenti vērtējuši arī savu informētību par „Radošās Latvijas” uzdevumiem attiecībā uz respondenta pārstāvēto organizāciju. Atvērto jautājumu sadaļā liela daļa respondentu aicina Kultūras ministriju vairāk informēt nozari par Pamatnostādņēm. Zemais kultūras nozares darbinieku informētības līmenis par Pamatnostādņēm, no vienas puses, skaidrojams ar plānošanas dokumentu specifiku, kas raksturojas ar īpašu struktūru un valodu, kā arī pielietojuma šauru funkcionalitāti, kas skar nelielu, ar stratēģisko plānošanu saistītu darbinieku loku; no otras puses, tas norāda uz tajā plānoto rezultātu deklaratīvo un formālo dabu.

Respondentu informētība par Pamatnostādņu saturu nav universāls un absolūts rādītājs, kas apliecina vai noliedz Pamatnostādņu funkcionalitāti kultūras nozares pārstāvju vidē. Būtisks rādītājs ir dokumenta izmantošana. Lai arī 42% no respondentiem atzīst, ka Pamatnostādnes ir izmantojuši savā ikdienas darbā, 23% šajā jautājumā nespēj formulēt atbildi, kas norāda, ka 1/5 daļa respondentu vāji apzinās vai neapzinās, par kādu dokumentu ir runa.

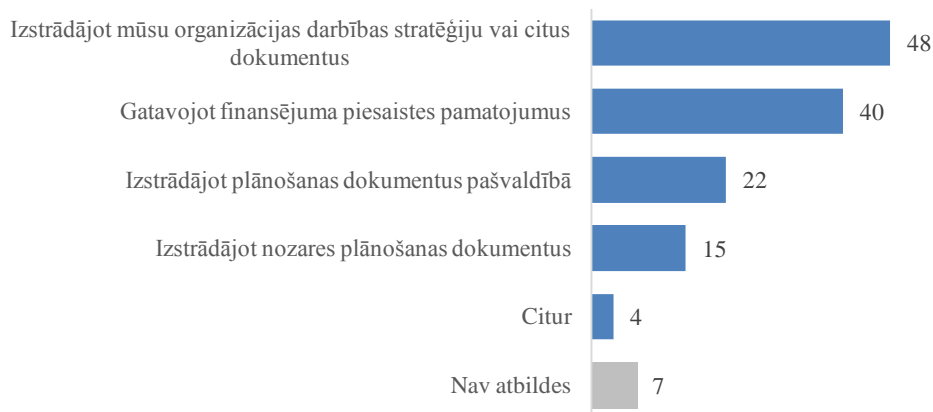
Cik bieži savā/organizācijas ikdienas darbā izmantojat Valsts kultūrpolitikas pamatnostādnes „Radošā Latvija” (2014–2020)? (%; visi respondenti, n=678)

Īpaši augsts to respondentu īpatsvars, kuri izmanto Pamatnostādnes darbā, ir muzeju (62% norāda, ka izmanto), bibliotēku (46% norāda, ka izmanto) un kultūrizglītības iestāžu (46% norāda, ka izmanto) pārstāvjiem, kas liecina par stratēģiskās plānošanas elementu attīstību šajās jomās. Gandrīz puse respondentu norāda, ka izmantojuši Pamatnostādnes, izstrādājot savas organizācijas darbības stratēģiju vai citus dokumentus, kas ļauj formulēt pieņēmumu, ka veidojas noteikta kultūras nozares mērķu kaskadēšanas tradīcija un nozares kopējo plānoto uzdevumu hierarhija.

Kādos gadījumos esat izmantojuši Valsts kultūrpolitikas pamatnostādnes „Radošā Latvija” (2014–2020) savā/organizācijas ikdienas darbā? (%; respondenti, kuri ir izmantojuši Pamatnostādnes savā/organizācijas ikdienas darbā, n=279)

Aptaujā mērķa grupu pārstāvji norādīja vairākas lietas, kas būtu īstenojamas saistībā ar Pamatnostādņēm:

1) jārisina ar dokumenta ieviešanu saistīti jautājumi, piemēram, plānotajiem pasākumiem nodrošinot finansējumu:

Dokuments izstrādāts kvalitatīvs. Būtiskāk panākt tā realizāciju nodrošinot finansējumu plānotajiem mērķiem un aktivitātēm un padarīt to saistošu institūcijām (pašvaldībām, iestādēm u.c.)

2) aktualizēt mērķus un uzdevumus, tuvināt dokumentu reālajai dzīvei:

Daži procesi, kas bija aktuāli uz to brīdi (2013.,2014.g.) jau ir zaudējuši aktualitāti vai ir mainījusies to skatījums

3) precīzāk raksturot iepriekšējā periodā sasniegto:

Šāda tipa dokumentiem hroniski pietrūkst atsauces uz padarīto/nepadarīto iepriekšējā periodā un gan jau jauno izstrādās bez atsauces un sasaistes ar šo dokumentu..

4) veidot normatīvo bāzi vairākām lietām, piemēram, amatieru orķestriem, radošajām personām.

5) demokratizēt lēmumu pieņemšanas procesu:

Visā periodā lietot tiešu, nepārtrauktu saikni ar katru organizāciju. Tikai šodien redzu, ka notiek reāla saziņa.

6) rosināts precizēt mērķus konkrētās jomās, piemēram, kultūrizglītībā, mūžizglītībā, NVO darbam kultūras jomā, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai.

7) precizēt rezultātos rādītājus.

Neliels aptaujas respondentu skaits dažādos kontekstos norāda uz dokumenta birokrātisko dabu:

Privāta radoša organizācija vienmēr skatīsies, kāda ir reālā situācija valstī, nozarē, kā nopelnīt iztiku. Manuprāt no pamatnostādņēm ir maz jēgas, jo situācija strauji mainās.

Liepājas kultūrpolitikas stratēģijas trīs iespējamus variantus reālajā dzīvē tā arī neizdevās ieviest, jo reālā situācija izrādījās sliktāka, nekā stratēģijā paredzamais sliktākais scenārijs. Šādiem dokumentiem nav jēgas, tā tikai veicina birokrātiju.

Tieši Pamatnostādņu kā attīstības plānošanas dokumenta būtība pamato to, ka tikai daļa no nozares ir informēti par dokumentu. Būt informētiem par attīstības un politikas plānošanas dokumentiem ir tikai zināmas mērķa grupas daļas amata pienākumu daļa, tāpēc būtiskāk bija konstatēt Pamatnostādņēs formulēto rīcības virzienu, uzdevumu un pasākumu saikni ar mērķa grupu priekšstatiem par kultūras nozares attīstību.

Starposma novērtējuma secinājumu veikšanai liela nozīme ir mērķa grupu viedoklim par kultūras nozares **līdzšinējo attīstību** kopumā un **attīstības perspektīvu** Pamatnostādņu darbības (līdz 2020.gadam) periodā, kas ļauj izdarīt secinājumus par jomas attīstības stratēģisko dimensiju – sasniegto rezultātu un attīstības perspektīvas vērtējumu.

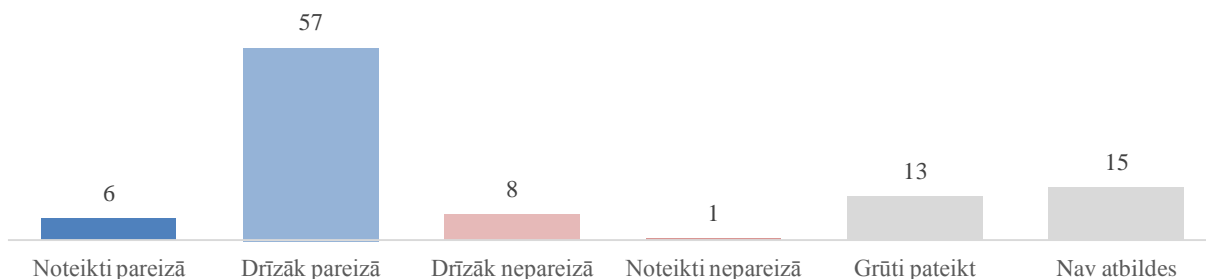
Kultūras nozares līdzšinējā attīstība

Kopumā Pamatnostādņu mērķa grupas raksturo pozitīva ievirze attiecībā uz līdzšinējās kultūras dzīves attīstības vērtējumu. Starp muzejos, bibliotēkās un kultūras centros strādājošajiem pozitīvi domājošo (tie, kuri uzskata, ka kultūras nozare attīstās pareizā virzienā) īpatsvars ir vēl lielāks.

Vidēji vairāk nekā puse (63%) respondentu uzskata, ka kultūras nozare attīstās pareizā virzienā un tikai 8% respondentu norādīja, ka kultūras nozare attīstās drīzāk nepareizā virzienā un 1% - ka tā *noteikti* attīstās nepareizā virzienā. Respondenti (45 no 678) nosauc ļoti daudzveidīgus argumentus negatīvajam vērtējumam, kas balstās gan šauri subjektīvā pieredzē, gan plašās un nozarei kopīgās problēmās, piemēram:

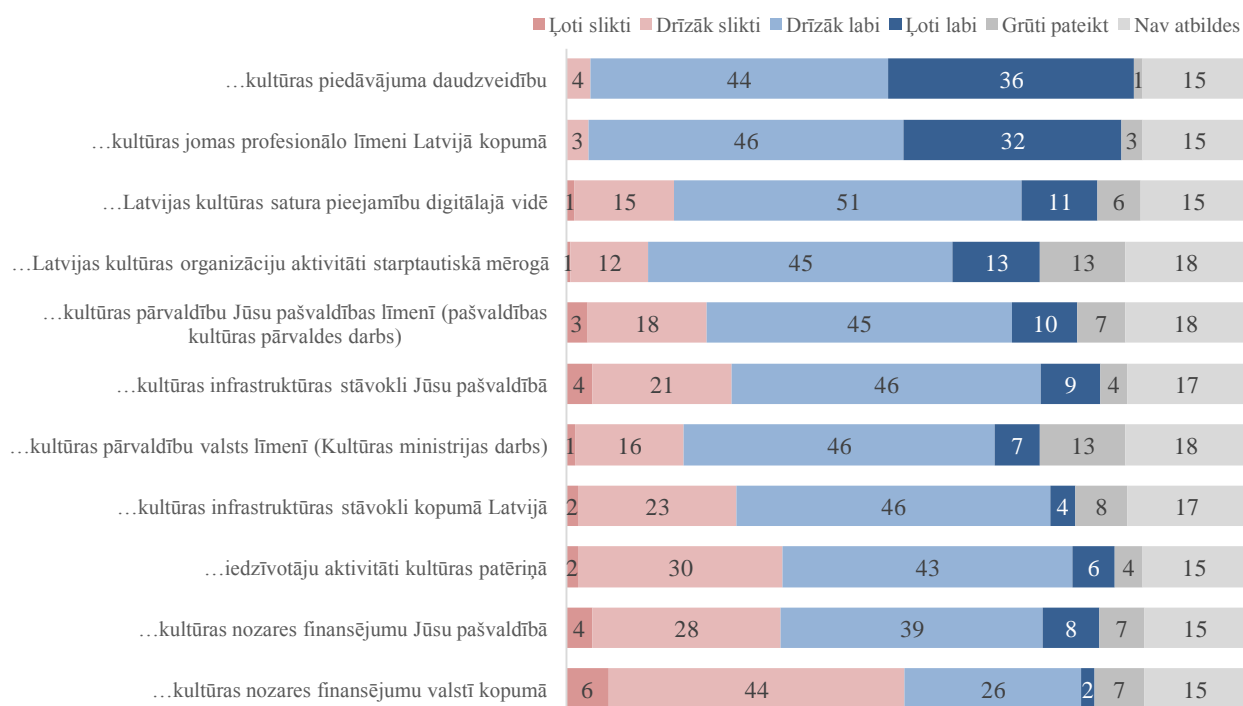
1. Nozarei nepietiekams finansējums
2. Birokrātija
3. Laikmetīgās mākslas attīstība un vērtību konflikti; laikmetīgā māksla pret tradicionālo kultūru mākslu (pretēji viedokļi)
4. Kultūrizglītības problēmas
5. Amatiermākslas attīstības apdraudējums
6. Neproporcionāls dažādu mākslas jomu atbalsts
7. Atkarība no pašvaldības vadītāju politiskās gribas
8. Neskaidri ilgtermiņa mērķi

Vai, Jūsuprāt, situācija kultūras nozarē Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?
(%; visi respondenti, n=678)

Lai precīzāk noteiktu mērķa grupu viedokli par konkrētiem nozares attīstības parametriem, respondentiem tika lūgts novērtēt arī atsevišķas ar kultūras dzīvi saistītas kategorijas (skat. attēlu):

Novērtējiet lūdzu...
(%; visi respondenti, n=678)

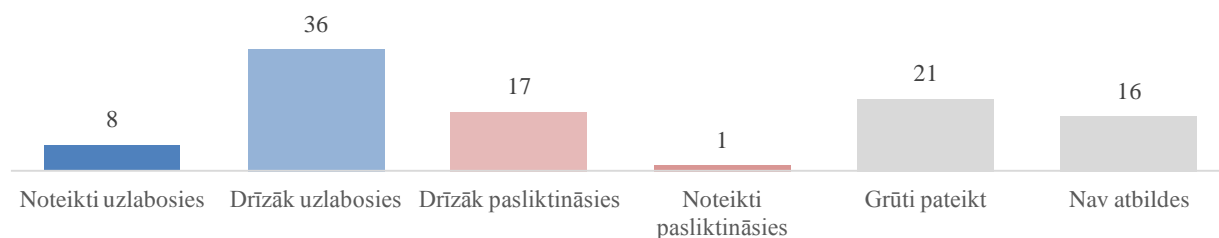
Visaugstāk novērtēta (vērtējumu *ļoti labi* un *drīzāk labi* sniegušo respondentu īpatsvars pārsniedz 50%) nozares nodrošinātā kultūras piedāvājuma daudzveidība (80%) un kultūras jomas profesionālais līmenis Latvijā kopumā (78%), Latvijas kultūras satura pieejamība digitālā vidē (62%), Latvijas kultūras organizāciju aktivitāte starptautiskā mērogā (58%), kultūras pārvaldība pašvaldības līmenī (55%), kultūras infrastruktūra pašvaldībā (55%), kultūras pārvaldība valsts līmenī/Kultūras ministrijas darbs (53%). Salīdzinoši vissliktāk vērtēts kultūras nozares finansējums valstī kopumā (50% vērtē kā sliktu vai drīzāk sliktu). Kvantitatīvi vērtējot mērķa grupu viedokli par nozares līdzšinējo attīstību, dominē pozitīvs

vērtējums. Kvalitatīvi pētot atsevišķu respondentu viedokli, iespējams konstatēt kritiskus viedokļus, kas ļauj identificēt problēmu zonas nozarē, kā arī politikas veidošanā.

Kultūras nozares attīstības perspektīvas vērtējums

Mērķa grupu skatījums uz nozares attīstību Pamatnostādņu plānošanas periodā (līdz 2020. gadam) arī ir kopumā pozitīvs. Tiesa, 37% no aptaujātajiem nav pauduši konkrētu prognozi par to, vai nozares stāvoklis tuvākajos trīs gados uzlabosies vai pasliktināsies, taču 44% norāda, ka, viņuprāt, kultūras nozares stāvoklis *noteikti uzlabosies* (8%) vai *drīzāk uzlabosies* (36%).

Domājot par Latvijas kultūras nozares stāvokli tuvākajos trīs gados, vai tas, Jūsuprāt, pasliktināsies vai uzlabosies? (%; visi respondenti, n=678)

216 respondenti aptaujā norādīja, konkrētus faktorus/apstākļus, kuri, viņuprāt, sekmēs Latvijas kultūras nozares stāvokļa uzlabošanu tuvāko trīs gadu laikā. Kā biežāk minētos (nav rindoti nosaukšanas biežuma secībā) iespējams izdalīt sekojošus faktorus:

- 1) Kvalitatīvs un daudzveidīgs kultūras piedāvājums
- 2) Kultūras pieprasījums
- 3) Radoši, kompetenti, izglītoti cilvēki, paaudžu maiņa
- 4) Pašvaldību atbalsts
- 5) Finansējuma pieaugums (ES finansējuma piesaiste; Latvijas simtgades programma)
- 6) Infrastruktūras attīstība
- 7) Pietiekama izpratne sabiedrībā par kultūras nozīmi
- 8) Dzīves līmeņa kāpums Latvijā kopumā
- 9) Latvijas skolas somas projekts

Respondenti minējuši gan faktorus, kas tieši saistīti ar kultūras nozari, gan tādus, kas vairāk uzskatāmi par konteksta un vides faktoriem. Pietiekami uzskatāmi aktualizējas tendence, ka mērķa grupu pārstāvji cer uz Latvijas ekonomisko izaugsmi kopumā, ko skata kā faktoru, kas aktivizēs kultūras patēriņu.

Savukārt 327 respondenti norādījuši arī konkrētus faktorus, kuri varētu pasliktināt Latvijas kultūras nozares stāvokli tuvāko trīs gadu laikā. Biežāk pieminētie (nav rindoti nosaukšanas biežuma secībā):

- 1) Iedzīvotāju skaita samazinājums, neveiksmīga paaudžu nomaiņa kultūras nozarē;

- 2) Finansējuma trūkums, finansējuma samazinājuma riski (arī ES finansējuma), finansējuma ilgtspējas trūkums (projektu princips);
- 3) Algas kultūras un mākslas nozarē, radošo personu statuss;
- 4) Neatbilstošs, “uzpūsts” finansējums konkrētiem pasākumiem;
- 5) Vispārējais iedzīvotāju kultūras un izglītības līmenis;
- 6) Citas valsts politiskās prioritātes, valsts budžeta pārskatīšanas iespēja, citu nozaru politiku neizpratne par kultūras nozīmi, globālās /ES politikas izraisītas problēmas;
- 7) Nodokļu reforma;
- 8) Infrastruktūras vājums, slikti ceļi;
- 9) Tendence visu kritizēt un vērtēt kā sliktu;
- 10) Kultūras pieejamības šķēršļi;
- 11) Nepārdomāta kultūrpolitika.

No minētajiem kultūras dzīves attīstību traucējošajiem faktoriem, lielākā daļa vērtējami kā ilgtermiņā pastāvoši šķēršļi, kas identificēti arī Pamatnostādņu problēmu analīzes daļā, bet, kurus nav izdevies atrisināt līdz starpposma izvērtējumam. Taču, nosaukti arī tādi traucējoši faktori, kuri aktualizējušies Pamatnostādņu ieviešanas gaitā: nodokļu reforma un neatbilstošs finansējums konkrētiem pasākumiem, īpaši izceļot Latvijas simtgades programmu. Izteikumu konteksts liecina, ka neliela kultūras nozares pārstāvju daļa ir nobažījies par kultūras iniciatīvu finansēšanas principiem pēc Latvijas simtgades, pieņemot, ka Latvijas simtgades programmas īstenošanai paredzētais finansējums palielina kultūras nozares finansējumu. Šaubas un bažas rada šajā laika posmā aizsākto iniciatīvu pēctecība un ilgtspēja, gadījumā, ja Latvijas simtgades ietvaros īstētajai kultūras programmai un ar to saistītajām iniciatīvām paredzētais finansējuma apjoms vairs nebūs pieejams pēc 2021. gada.

Tika iegūti arī mērķa grupu viedokļi jautājumā par būtiskākajiem kultūras nozares attīstības izaicinājumiem tuvāko 3-5 gadu laikā (Pamatnostādņu ieviešanas termiņš un jaunā vidējā termiņa plānošanas dokumenta izstrādes laiks) gan nacionālā (valsts) gan pilsētas/pagasta/novada mērogā.

	Izaicinājumi valsts mērogā
1.	Finansējuma racionāls un pārdomāts izlietojums, neorientēties uz cikliskiem pasākumiem, līdzsvarot finansējumu
2.	Atalgojuma jautājums, radošo personu sociālais nodrošinājums
3.	Jaunu finansējuma avotu identificēšana
4.	Tautas mākslas saglabāšana, cilvēku saglabāšana amatierkolektīvos
5.	Simtgades pasākumi (kvantitātes un kvalitātes līdzsvars)
6.	Muzeju radīšana (laikmetīgās mākslas muzejs) un rekonstrukcijas
7.	Kultūra (infrastruktūra un pieejamība) reģionos
8.	Kultūrizglītība (tālākizglītība kultūras nozarē strādājošajiem, saglabāt profesionālās ievirzes skolas, mākslas un kultūras izglītība vispārējās izglītības sistēmā)
9.	Tradicionālo prasmju saglabāšana, tradīciju digitalizēšana
10.	Nemateriālā kultūras mantojuma, Dziesmu un deju svētku saglabāšana
11.	Cilvēkresursu ataudze
12.	Līdzdalības stiprināšana un kultūras pieejamības sekmēšana, darbs ar jauniešu un senioru auditoriju

13.	Kultūras pasākumu blīvums un pārklāšanās
14.	Citu politikas jomu prioritātes
15.	Attīstīt radošās industrijas
16.	kultūras industriju nozīmes nepārvērtēšana
17.	Valsts un pašvaldību sadarbība
18.	Top menedžeru finansiālo interešu dominante politikas veidošanā
	u.c.

Līdzīgi izaicinājumi tiek definēti arī pilsētas/pagasta/novada mērogā, papildinot sarakstu vēl ar tādiem izaicinājumiem, kā:

- Birokrātijas un dokumentācijas apjoma samazināšana;
- Tūrisma attīstība;
- Infrastruktūras risinājumi un iniciatīvas, kas iepļānotas konkrētā pašvaldībā;
- Līdzsvars starp ieguldījumiem Rīgā un reģionos.

Mērķa grupu formulēto izaicinājumu sarakstu atklāj arī pretrunīgus priekšstatus par nozares aktuālākajām problēmām un to vēlamajiem risinājumiem, kas liecina par atšķirīgajām interesēm nozares iekšienē ne tikai teritoriāli, bet arī profesionāli (mākslinieki un pasākumu rīkotāji, administratori, amatiermāksla un profesionālā māksla, kultūras un mākslas vērtība par sevi un radošās industrijas u.c.). Kopumā gandrīz visi priekšlikumi atspoguļo Pamatnostādnes jau definētos uzdevumus un/vai pasākumus, kas liecina, ka tie nav zaudējuši aktualitāti, kā arī to, ka ir virkne problēmu, kuru risināšana vai nu ir procesā, vai nav sasniegusi rezultātu (mērķa grupu skatījumā). Īpašā uzmanības lokā šobrīd ir Latvijas simtgades pasākumu programmā iekļautie kultūras pasākumi, kurus mērķa grupu pārstāvji vērtē gan kā iespēju, gan kā draudus (finansējuma nestabilitāte un neprognozējamība apgrūtina darbu).

5. Secinājumi un rekomendācijas

Nr.p.k.	SECINĀJUMI	REKOMENDĀCIJAS
Pamatnostādņu kā attīstības plānošanas dokumenta izvērtējums		
1.	Pamatnostādnes raksturo <u>pietiekami augsta ārējā saskaņotība</u> . Veicot plānošanas dokumentu hierarhiskās sasaistes ar citiem vidējā termiņa attīstības plānošanas dokumentiem novērtējumu, jāatzīst, ka tā ir pietiekami augsta, jo veidota ne tikai formāla (nosaucot dokumentus), bet arī saturiska gan vertikālā, gan horizontālā sasaiste (plānoto rīcības virzienu un uzdevumu līmenī) ar citiem, it īpaši ar hierarhiski augstākstāvošiem dokumentiem. Atzinums nav pilnībā attiecināms uz Pamatnostādņu saskaņotību ar hierarhiski zemāk-stāvošiem dokumentiem. Saikne ar kultūras un mākslas nozaru, kā arī padotības iestāžu stratēģijām ir vājāka. Nozaru stratēģijas skatāmas kā Pamatnostādnes papildinoši dokumenti.	Nākošā vidējā termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumenta izstrādes gaitā veidot ciešāku saikni (sasniezamo rezultātu līmenī) ar nozaru politikas plānošanas dokumentiem un padotības iestāžu stratēģijām.
2.	Pamatnostādnes raksturo <u>augsts iekšējās saskaņotības līmenis</u> .	Nākošā vidējā termiņa

	<p>ciktāl aplūkojam atbilstību <u>starp sekojošiem dokumenta elementiem: virsmērķis, problēmas, prioritātes un to mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi</u>. Problēmu analīze noteikusi prioritāšu un mērķu izvēli. Rīcības virzieni formulēti atbilstoši mērķiem un problēmām.</p> <p>Zemāks saskaņotības līmenis pastāv starp rīcības virzieniem un uzdevumiem.</p>	<p>kultūrpolitikas plānošanas dokumenta izstrādes gaitā veidot ciešāku loģisko atbilstību starp rīcības virzienu un uzdevumu formulējumiem</p>
3.	<p>Pamatnostādņu uzdevumu izpildei definēti 14 politikas rezultāti un to sasniegšanas novērtējuma vajadzībām kopumā formulēti 35 rezultātvie rādītāji. Politikas rezultāti un rezultātvie rādītāji Pamatnostādnēs grupēti atbilstoši izdalītajiem četriem rīcības virzieniem. No formālā viedokļa kategorijai <i>politikas rezultāti</i> vairāk atbilstu četrām prioritātēm/mērķiem atbilstoši definēti rezultāti, bet tādi Pamatnostādnēs nav doti.</p>	<p>Izstrādājot nākamo vidējā termiņa politikas plānošanas dokumentu, politikas mērķiem pakārtot politikas rezultātus, bet rīcības virzienu ietvaros definētajiem uzdevumiem pakārtot darbības rezultātus un, atbilstoši – rezultātvos rādītājus.</p>
4.	<p>Augšupvērstā pieeja sekmējusi kultūras nozares pārstāvju un iesaistīto pušu demokrātisku iesaisti un līdzdalību Pamatnostādņu izstrādē. Kā liecina Pamatnostādņu Ievadā norādītais un Starpposma novērtējuma gaitā iesaistīto pušu viedokļu izpēte, Pamatnostādņu izstrādē bija iesaistītas padošanās iestādes un kultūras organizācijas, KM padošanās esošās izglītības iestādes, kultūras un mākslas NVO un sabiedriskās organizācijas (ieskaitot Kultūras Aliansi). Tomēr, būtiska daļa no mērķa grupu pārstāvjiem 2017.gada maijā pauž viedokli, ka neko nav dzirdējuši (38% ir vāji informēti, 28% nemaz nav informēti, 8% grūti pateikt) par Pamatnostādnēm.</p>	<p>Aktivizēt Pamatnostādņu dialoga funkciju, veidojot ar to saturu saistītu komunikāciju nozares mērķa grupām.</p>
Ārējo tendenču raksturojums		
5.	<p>Pamatnostādņu ieviešanas gaitā aktualizējušās vairākas jaunas tendences, kas veido dokumenta ieviešanas vidi. Būtiskākās no tām ir iedzīvotāju mobilitātes (emigrācija) sekas un jauni drošības politikas izaicinājumi. Mobilitātes sekas ietekmē gan kultūras auditorijas aktivizēšanas un kultūras līdzdalības uzdevumu izpildi.</p> <p>Īpaša nozīme kultūrpolitikas uzdevumu un pasākumu ieviešanā ir Latvijas simtgades programmai, kā arī plānotajai nodokļu reformai.</p>	<p>Jaunu ārējo tendenču aktualizācija liek īpaši pārdomāt 1.prioritātes 2.rīcības virziena (Kultūras institūciju un mediju iesaiste auditorijas paplašināšanā, veicinot sabiedrības ieinteresētību kultūras procesos) uzdevumu īstenošanas stratēģiju. Latvijas simtgades programmas ieviešanas aktivitātes rosina plānošanas stratēģijās integrēt kultūras finansējuma ilgtspējas jautājumus. Nodokļu reforma paredz jaunu pieeju apzināšanu alternatīvu finansējuma avotu identificēšanā.</p>
Mērķu, politikas rezultātu un rezultātvie rādītāju sasniegšanas novērtējums		
6.	<p>Ir veiktas aktivitātes, kas nodrošina progresu attiecībā pret</p>	<p>Pamatnostādņu plānošanas</p>

	<p>visu četru mērķu sasniegšanu. Būtiskākās atkāpes no plānotajiem rezultātiem un šķēršļi mērķu sasniegšanai, ir saistīti ar finansējuma ieguldījumiem, kas 2015. un 2016.gadā ir būtiski mazāki par plānoto (skatīt ieguldīto resursu novērtējumu), kā arī – ar ES fondu un programmu finansējuma apguves nobīdēm laikā. Mērķu sasniegšanu var iespaidot to pasākumu izpildes iespējas, kuru īstenošana paredzēta piesaistot papildus budžetu.</p>	<p>perioda ietvaros precizēt to pasākumu īstenošanas iespējas, kuru ieviešanai plānotais finansējums nav piesaistīts.</p>
7.	<p><u>Politikas rezultātu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanas novērtējums.</u></p> <p>Dati, kas iegūti vērtējot rezultatīvos rādītājus, liecina, ka īstenotie pasākumi nodrošina progresu attiecībā pret <u>visu 14 plānoto politikas rezultātu sasniegšanu.</u></p> <p>Lai nodrošinātu 1.mērķa sasniegšanai plānotos politikas rezultātus, ir īstenoti vai šobrīd tiek īstenoti 47 (no 52) Pamatnostādnēs plānoti pasākumi. Šie pasākumi nodrošina plānotā izpildi vai progresu atbilstoši četriem politikas rezultātiem un 11 rezultatīvajiem rādītājiem. Atsevišķos gadījumos nav sasniegts rezultatīvajā rādītājā plānotais kvantitatīvais rādītājs.</p> <p>Lai nodrošinātu 2.mērķa sasniegšanai plānotos politikas rezultātus, ir īstenoti vai tiek īstenoti 22 (no 25) Pamatnostādnēs plānoti pasākumi. Šie pasākumi nodrošina plānotā izpildi vai progresu atbilstoši četriem politikas rezultātiem un 9 rezultatīvajiem rādītājiem. Atsevišķos gadījumos nav sasniegts rezultatīvajā rādītājā plānotais kvantitatīvais rādītājs.</p> <p>Lai nodrošinātu 3.mērķa sasniegšanai plānotos politikas rezultātus, ir īstenoti vai tiek īstenoti 26 (no 34) Pamatnostādnēs plānoti pasākumi. Šie pasākumi nodrošina plānotā izpildi vai progresu atbilstoši četriem politikas rezultātiem un 4 rezultatīvajiem rādītājiem. Atsevišķi politikas rezultātu sasniegšanas novērtēšanai definētie rezultatīvie rādītāji tikai daļēji ļauj raksturot sasniegto, tāpēc 3.3. un 3.4. rezultāta novērtēšanai izmantoti fakti, kuri neatbilst rezultatīvo rādītāju kategorijām. Atsevišķos gadījumos nav sasniegts rezultatīvajā rādītājā plānotais kvantitatīvais rādītājs.</p> <p>Lai sasniegtu 4.prioritātes/mērķa sasniegšanai plānotos politikas rezultātus, ir īstenoti vai tiek īstenoti 26 (no 33) Pamatnostādnēs plānoti pasākumi. Šie pasākumi nodrošina plānoto politikas rezultātu izpildi vai progresu atbilstoši trīs politikas rezultātiem un 9.rezultatīvajiem rādītājiem. Atsevišķos gadījumos nav sasniegts rezultatīvajā rādītājā plānotais kvantitatīvais rādītājs.</p> <p>Gadījumos, kad nav sasniegts rezultatīvajā rādītājā plānotais kvantitatīvais rādītājs, šī neatbilstība vairāk ir saistīta ar neprecizitātēm rezultatīvo rādītāju definējumos un datu ieguves avotos, bet mazāk – ar uzdevumu izpildes un pasākumu nodrošinājuma problēmām.</p>	<p>Precizēt rezultatīvo rādītāju definīcijas atbilstoši ieteikumiem, vienoties par datu avotu tiem rezultatīvajiem rādītājiem, kuriem tas nav identificējams, pareizi norādīt bāzes gada vērtību, lai plānošanas perioda noslēgumā būtu korekti novērtējams progress un sasniegtais rezultāts.</p>

8.	Rezultatīvo rādītāju (definējuma) atbilstība veiktajiem pasākumiem un plānotajiem politikas rezultātiem	
Pasākumu ieviešanas novērtējums		
9.	<p>Starpposma novērtējuma laikā lielākā daļa no Pamatnostādnēs plānotajiem pasākumiem ir pilnībā vai daļēji izpildīti, pilnībā vai daļēji tiek šobrīd īstenoti, vai arī tiek īstenoti ar nobīdi laikā. Kopumā 94% no plānotajiem pasākumiem ir konstatēts progress atbilstoši plānotajam.</p> <p>No četrās prioritātēs/mērķos plānotajiem 144 (100%) pasākumiem tikai četri pasākumi (3%) nav izpildīti, par trīs pasākumiem (2%) nav identificējama informācija, lai novērtētu progresu, divi pasākumi (1%) zaudējuši aktualitāti.</p> <p>Iemesli pasākuma <i>daļējai izpildei</i> galvenokārt ir saistīti ar finansējuma avotu maiņu vai finansējuma piesaistes problēmām. Dominē situācijas, kad nav piesaistīts finansējums plānotajā apjomā. Vairāku pasākumu daļēju izpildi ietekmējis VKKF budžeta nepietiekamais pieaugums, kas ir būtiski mazāks nekā plānots dokumenta izstrādes laikā. Tāpat vairākos gadījumos nav piesaistīts ārējais finansējums (piemēram, struktūrfondu līdzekļi). Atsevišķos gadījumos pasākums ir daļēji izpildīts, jo nav iekļauts prioritāšu sarakstā vai saskaņots ar nozaru stratēģijām. Tāpat daļēja izpilde konstatēta gadījumos, kad pasākuma īstenošanā iesaistītas citu nozaru ministrijas vai kopējās valdības prioritātes ir bijušas neatbalstošas šo pasākumu īstenošanai.</p> <p>Atsevišķos gadījumos izpildes pakāpi grūti novērtēt, jo dati netiek uzkrāti tādā griezumā, kā formulēts pasākums.</p> <p><u>Neizpildīto četru pasākumu</u> neizpildes iemesli ir atšķirīgi un situatīvi.</p>	Līdz Pamatnostādņu termiņa beigām nodrošināt visu pasākumu pilnīgu izpildi atbilstoši ieguldījumiem vai arī precizēt to statusu Pamatnostādnēs
Iesaistīto institūciju paveiktā novērtējuma iespējas		
10.	•	
Iesaistīto pušu un mērķa grupu viedokļi par plānošanas dokumenta ietekmi uz mērķu un rezultātu sasniegšanu		
11.	<p>Tiešie Pamatnostādņu īstenošanā iesaistītie un atbildīgie kopumā vērtē „Radošo Latviju (2014-2020)” kā funkcionālu un lietderīgu dokumentu, kurā veiksmīgi izvirzītas prioritātes, mērķi un apkopotī visi būtiskākie kultūrpolitikas vidējā termiņa uzdevumi, kas ļauj to sekmīgi izmantot valsts un ES finansējuma piesaistes argumentācijai stratēģiski nozīmīgu aktivitāšu īstenošanai. <i>Papildus finansējuma piesaistes argumentācija</i> tiek minēta kā galvenais dokumenta pielietojuma aspekts. Tāpat, tiek norādīts, ka Kultūras ministrijas gada plāns tiek izstrādāts, vadoties pēc Pamatnostādņu uzdevumiem un pasākumiem, kas sekmē plānotā izpildes monitoringu atskaitoties par ministrijas gada plāna izpildi.</p> <p>Kā trūkums tiek minēts tas, ka valsts budžeta plānošanas pamatprincipi liedz precīzi plānot uzdevumu realizācijai paredzēto finansējumu tajos gadījumos, kad tas paredz papildus valsts budžeta piesaisti. Esošā KM budžeta palielināšana bijusi iespējama tikai jauno politikas iniciatīvu ietvaros un vairāki plānotie pasākumi finansēti, izmantojot Latvijas simtgades budžetu, tomēr minētās finansējuma piesaistes iespējas nav nosegušas visu Pamatnostādnēs</p>	

izvirzīto uzdevumu un pasākumu īstenošanas finansiālās vajadzības. Tajā pašā laikā, ir piesaistīti vairāki ES finanšu instrumenti, kas sekmīgi ļauj izpildīt ne tikai vairākus dokumentā plānotus uzdevumus, bet ļauj nozarei īstenot arī neplānotas aktivitātes. Minētais liecina, ka daudzos gadījumos plānotais finansējums nav pamatots ticamās finansējuma pieauguma prognozēs.

Pamatnostādnes tiek skatītas kā to izstrādāšanas brīža politiskās situācijas un vajadzību fiksācija, kas piešķir stratēģisku nozīmi noteiktām prioritātēm un formalizē nozares attīstības mērķus, bet tikai aptuveni ļauj plānot sasniedzamos rezultātus, jo ieguldījumi ir atkarīgi no politiskiem lēmumiem un valsts fiskālās situācijas kopumā. Priekšstats, ka Pamatnostādnes vairāk atspoguļo politikas uzdevumus perspektīvā, bet tikai daļēji atspoguļo aktuālās kultūras nozares funkcionēšanas bāzes vajadzības (piemēram, kultūras infrastruktūras uzturēšanas un attīstības un nozares personāla, radošo personu atbalgojuma) sasaucas ar faktiem, ka finansējums ieguldīts arī iniciatīvās, kas Pamatnostādņēs nav iekļautas pasākumu un uzdevumu statusā.

Valsts kultūrpolitikas veidotāji Pamatnostādnes dominējoši skata kā politiskās argumentācijas instrumentu, mazāk pievēršot uzmanību pasākumu izpildes rezultātu precīzai fiksēšanai, mazinot plānošanas dokumenta kontroles funkcijas nozīmi. Arī starpposma novērtējuma veikšanu būtiski ietekmēja fakts, ka plānotais finansējums pietiekami lielam pasākumu skaitam nav argumentēts ticamās prognozēs un konkrētos avotos, savukārt, kā darbības rezultāti definēti neizmērāmi rādītāji, kas rada šķēršļus monitoringa un sasniegto rezultātu kontroles sistēmas izstrādei.

Pamatnostādņu mērķa grupu viedokļi. Neskatoties uz salīdzinoši demokrātisko Pamatnostādņu izstrādes procesu, kopumā aptaujāto nozares pārstāvju informētība par Pamatnostādņēm ir zema. Nedaudz augstāku informētības pašnovērtējumu snieguši valsts institūciju, kultūrizglītības iestāžu, bibliotēku un arhīvu darbinieki. Lielākā daļa aptaujāto (64%) atzīst, ka nav informēti par šo dokumentu, bet tikai 3% norāda, ka ir pilnībā informēti. 42% no respondentiem atzīst, ka Pamatnostādnes ir izmantojuši savā ikdienas darbā, 23% šajā jautājumā nespēj formulēt atbildi, kas norāda, ka 1/5 daļa respondentu vāji apzinās vai neapzinās, par kādu dokumentu ir runa.

12. Kopumā Pamatnostādņu mērķa grupas raksturo pozitīva ievirze attiecībā uz līdzšinējās kultūras dzīves attīstības vērtējumu. Starp muzejos, bibliotēkās un kultūras centros strādājošajiem pozitīvi domājošo (tie, kuri uzskata, ka kultūras nozare attīstās pareizā virzienā) īpatsvars ir vēl lielāks.

Vidēji vairāk nekā puse (63%) respondentu uzskata, ka kultūras nozare attīstās pareizā virzienā un tikai 8% respondentu norādīja, ka kultūras nozare attīstās drīzāk nepareizā virzienā un 1% - ka tā *noteikti* attīstās nepareizā virzienā. Pozitīvu nozares pārstāvju attieksmi pret kultūras nozares kopējo attīstību ietekmē arī lielas respondentu daļas uzticēšanās pašreizējai kultūras ministrei Dacei Melbārdei.

Kvantitatīvi vērtējot mērķa grupu viedokli par nozares līdzšinējo attīstību, dominē pozitīvs vērtējums. Salīdzinoši visliktāk vērtēts kultūras nozares finansējums valstī kopumā (50% vērtē kā sliktu vai drīzāk sliktu). Kvalitatīvi pētot atsevišķu respondentu viedokli, iespējams konstatēt kritiskus viedokļus, kas ļauj identificēt problēmu zonas nozarē, kā arī politikas veidošanā.

Mērķa grupu skatījums uz nozares attīstību perspektīvā Pamatnostādņu plānošanas periodā (līdz 2020. gadam) arī ir kopumā pozitīvs. Tiesa, 37% no aptaujātajiem nav pauduši konkrētu prognozi par to, vai nozares stāvoklis tuvākajos trīs gados uzlabosies vai pasliktināsies, taču 44% norāda, ka, viņuprāt, kultūras nozares stāvoklis *noteikti uzlabosies* (8%) vai *drīzāk uzlabosies* (36%).

Pamatnostādņu īstenošanā ieguldīto resursu un to izlietojuma novērtējums

13.	Kopējais ieguldītais finansējums Pamatnostādņu pasākumu ieviešanai 2015.-2016.gadā ir mazāks kā plānots, jo vairāku pasākumu izpildei tika plānots piesaistīt papildus budžetu, kas lielā daļā gadījumu nav izdevies. 2016.gadā Pamatnostādņu	Attīstīt ticamu un iespējamu vidējā termiņa finansējuma piesaistes prognozēšanas praksi. Radīt politikas scenārijus tiem
-----	---	--

	<p>pasākumu izpildei plānots ieguldīt EUR 57 378 775 , bet, saskaņā ar iegūtajiem datiem, ieguldīts EUR 24 895 970 . Pasākumu ieviešanai paredzētā finansējuma plānojums veido problemātiskāko Pamatnostādņu daļu.</p>	<p>pasākumiem, kuru neieviešanas risku paaugstina finansējuma piesaistes neiespējamība.</p>
--	--	---

Rekomendācijas

- **Valsts kultūrpolitikas efektīvākai izvērtēšanai un valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” 2014.-2020. precizēšanai atbilstoši aktuālajām kultūrpolitikas tendencēm un iniciatīvām.**
  1. Nodrošināt plānoto darbības rezultātu hierarhisku sasaisti ar visu Pamatnostādņu ieviešanā iesaistīto institūciju plānošanas dokumentiem.
  2. Attīstīt datu uzkrāšanas prakses darbības rezultātu fiksēšanas vajadzībām, lai mazinātu neefektīvu ieguldījumu riskus.
  3. Precizēt rezultatīvo rādītāju definīcijas atbilstoši ieteikumiem, vienoties par datu avotu tiem rezultatīvajiem rādītājiem, kuriem tas nav identificējams, pareizi norādīt bāzes gada vērtību.
  4. Attīstīt vidējā termiņa finansējuma piesaistes prognozēšanas praksi
- **Priekšlikumi par pieejamajiem datiem un to avotiem, kas būtu iekļaujami valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” 2014.-2020. kā papildus rezultatīvie rādītāji.**
  1. Pamatnostādņu starpposma novērtējumā datu iegūvi būtiski apgrūtināja fakts, ka atbildīgās un iesaistītās institūcijas savu darbību, darbības rezultātus un finansējuma ieguldījumu neplāno saskaņā ar Pamatnostādņēm. Tas tika konstatēts arī veiktajā aptaujā, jo 66% respondentu atzina, ka ir vāji informēti vai nemaz nav informēti par to, kādas aktivitātes Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņēs „Radošā Latvija” attiecas tieši uz viņu pārstāvēto organizāciju. Izstrādājot nākamo vidējā termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumentu, to vēlams izstrādāt ciešā sadarbībā ar KM padotības iestādēm, kā arī ar citām iesaistītajām institūcijām, hierarhiski pakārtojot darbības un politikas rezultātus, nodrošinot atbilstību ar padotības iestāžu un nozaru attīstības plānošanas dokumentiem. Priekšlikumi par pieejamajiem datiem, kas izmantojami rezultatīvo rādītāju definēšanā jāsaskaņo ar pasākumu ieviešējainstitūcijām.
  2. Plānojot konkrētus pasākumus un nepieciešamo finansējuma apjomu, nodalīt atbildīgās institūcijas un katras institūcijas plānoto budžetu, lai būtu iespējams novērtēt īstenoto pasākumu izpildes pakāpi, kā arī ieguldīto resursu ietekmi uz mērķi un rezultātu sasniegšanu.
- **Ieteikumi par papildus nepieciešamajiem specifiskajiem rezultatīvajiem rādītājiem un to avotiem.**

Kopumā Pamatnostādnes raksturojamas kā nozares vajadzību un attīstības perspektīvu fiksējošs dokuments, ar kura palīdzību tiek piešķirta stratēģiska nozīme noteiktām

kultūrpolitikas prioritātēm un – formalizēti nozares attīstības mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi. Pamatnostādnes kultūrpolitikas veidotāji izmanto kā politiskās argumentācijas instrumentu, tām raksturīga izteikta lēmumu leģitimizācijas funkcija, mazāk koncentrējoties uz pasākumu izpildes rezultātu precīzu fiksēšanu. Tādējādi tiek mazināta Pamatnostādņu kā plānošanas dokumenta kontroles funkcijas nozīme. Arī starpposma novērtējuma veikšanu būtiski ietekmēja fakts, ka plānotais finansējums pietiekami lielam pasākumu skaitam nav pietiekami argumentēts ar nepieciešamajām prognozēm, savukārt, kā darbības rezultāti definēti nepietiekami precīzi definēti rādītāji, kas rada šķēršļus monitoringa un sasniegto rezultātu kontroles sistēmai.

Starpposma novērtējums ļauj secināt, ka, saskaņā ar Pamatnostādnēm īstenotie pasākumi pēc būtības nodrošina visu plānoto politikas rezultātu sasniegšanas progresu.

Kultūras ministre

D.Melbārde

Vīza: Valsts sekretārs

S.Voldiņš

Turlaja, 67330250
Laura.Turlaja@km.gov.lv